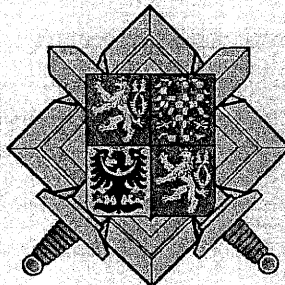

MINISTERSTVO OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY

**VOJENSKÁ JAKOSTNÍ SPECIFIKACE
POHONNÝCH HMOT, MAZIV A PROVOZNÍCH HMOT**

7 - 2 - P

Lih denaturovaný

NATO Code: S-738

Odpovídá normě: Zákon č. 61/1997 Sb. (zákon o lihu) a vyhláška MZ č. 141/1997 ve znění pozdějších předpisů	
Zpracovatel: Agentura logistiky / CZMTýlSI Skupina vývoje, zkušebnictví výstrojní služby a PHM	Edice č.: 5
Schvalují: Vedoucí kontroly jakosti Ing. Květoslav SMOLKA	Počet listů: -
Schvalují: Ředitel sekce podpory brigádní generál Ing. Vladimír HALENKA	Platnost od: 25 -07- 2013

1. URČENÍ

Líh denaturovaný je určen k laboratorním, výzkumným, zkušebním a provozním účelům, pro které je předepsán.

2. FORMULACE

Líh denaturovaný (ethanol, ethylalkohol) je rafinovaný kvasný nebo syntetický technický líh, zvláště denaturovaný lékařským benzínem, benzoátem denatonia nebo jiným vhodným denaturačním prostředkem podle zákona č. 61/1997 Sb. a prováděcí vyhlášky MZ č. 141/1997 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Druh denaturačního prostředku musí být schválen orgánem AČR. Líh denaturovaný musí být plně mísitelný s vodou.

2.1. Požadavek na konečný výrobek

Líh denaturovaný musí splňovat všechny předepsané hodnoty fyzikálně-chemických parametrů a další jakostní požadavky, uvedené v tabulce I této Vojenské jakostní specifikace pohonných hmot, maziv a provozních hmot (dále jen „VJS PHM“). Při výrobě lihu denaturovaného musí být použita taková technologie, aby byly dosaženy hodnoty fyzikálně-chemických parametrů, uvedené v této VJS PHM a současně byla zajištěna stabilita finálního výrobku během požadované doby skladování a v průběhu použití.

3. TOXICITA

Líh denaturovaný nesmí obsahovat karcinogenní nebo potenciálně karcinogenní složky, musí splňovat podmínky zákona č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích (chemický zákon) v platném znění, štítek musí obsahovat určení bezpečnostních a zdravotních rizik (R-11/H225 a S-2-7-16/P210,P233) a výstražný symbol nebezpečnosti „F“ – vysoce hořlavý. Líh denaturovaný je podle nařízení (ES) 1272/2008 klasifikovaný jako nebezpečná látka (Flam.Liq.2: H225).

4. SKLADOVATELNOST, STABILITA A MÍŠITELNOST

Líh denaturovaný nesmí vykazovat výraznou změnu barvy, pachu nebo tvorbu úsad během minimálně 2 let skladování ode dne jeho výroby a hodnoty jakostních ukazatelů skladovaného výrobku, stanovené v retestovací periodě, musí ležet v povolené toleranci hodnot uvedených v tabulce I.

Líh denaturovaný musí být plně mísitelný s lihy, vyhovujícími této VJS PHM. U lihu denaturovaného benzínem není zákal po smíchání vzorku lihu s vodou známkou zhoršení jakosti.

5. FYZIKÁLNĚ-CHEMICKÉ PARAMETRY A ZKUŠEBNÍ METODY

V tabulce I jsou uvedeny všeobecné fyzikálně-chemické parametry výrobku. Rozsah jakostních parametrů tabulky I musí doložit výrobce nebo dodavatel při akvizici a je obsahem zkoušky typu A prováděné v Centrální laboratoři PHM rezortu MO v rámci přejímky výrobku do rezortu MO (pokud není v této VJS PHM uvedeno jinak).

Jakostní doklady musí být opatřeny razítkem laboratoře, provádějící jakostní zkoušky anebo potvrzením výrobce nebo dodavatele výrobku.

Tabulka I

Poř. čís.	Fyzikálně-chemické vlastnosti	Lih denaturovaný		Zkušební předpis	Pozn.
		syntetický technický	kvasný rafinovaný velejemný		
1.	Vzhled, barva, vůně, chuť	vyhovuje	vyhovuje	ČSN 66 0805 čl. 5, 6, 7	1)
2.	Obsah ethanolu (% (V/V)), min.	95,7	96,0	ČSN 66 0805 čl. 8	2)
3.	Obsah methanolu (g/l abs. alkoholu), max.	-	0,0	ČSN 66 0805 čl. 9 ČSN ISO 1388-7 ČSN ISO 1388-8	8)
4.	Obsah vyšších alkoholů (g/l abs. alkoholu), max.	0,3	0,001	ČSN 66 0805 čl. 9	3), 8)
5.	Obsah diethyletheru (g/l abs. alkoholu), max.	4	-	viz. pozn.	4), 8)
6.	Obsah aldehydů (g/l abs. alkoholu), max.	-	0,005	ČSN 66 0805 čl. 9 ČSN ISO 1388-5	8)
7.	Obsah furfuralu (g/l abs. alkoholu), max.	-	nepřítomen	ČSN 66 0805 čl. 10 ČSN ISO 1388-10 ČSN ISO 1388-11	8)
8.	Obsah volných kyselin v přepočtu na kyselinu octovou (g/l abs. alkoholu), max.	0,015	0,010	ČSN ISO 1388-2	5)
9.	Obsah veškerých dusíkatých zásad v přepočtu na methylamin (g/l abs. alkoholu), max.	-	0	ČSN 66 0805 čl. 11	
10.	Odparek (g/l abs. alkoholu), max.	0,025	0,005	ČSN ISO 1388-1 čl. 5 ČSN ISO 759	6)
11.	Obsah esterů (g/l abs. alkoholu), max.	-	0,030	ČSN 66 0805 čl. 9 ČSN ISO 1388-9	8)
12.	Obsah denaturačního prostředku: - benzín lékařský (l/l ethanolu), min. - benzoát denatonia (g/l ethanolu), min.	0,010 0,002	0,010 0,002	ČSN ISO 1388-10 viz. pozn.	8) 7), 8)

Poznámky:

- 1) Lih denaturovaný je čirá, jiskrná, bezbarvá kapalina bez úsad, viditelných mechanických nečistot, s charakteristickým lihovým pachem. Nesmí mít tak nepříjemný zápach, aby znemožňoval jeho praktické použití. Chuť se stanovuje u lihu před přidáním denaturačního prostředku.
- 2) Stanovení obsahu ethanolu se provádí výpočtem z hustoty při 20 °C podle vzorce, uvedeného ve Vyhlášce MZ č. 141/1997 Sb., nebo přiřazením příslušné objemové koncentrace alkoholu k výsledku stanovení hustoty při 20 °C podle alkoholometrických tabulek. Stanovení hustoty se provádí podle ČSN ISO 758 pyknometricky. Pro kontrolní rozbor se připouští použití lihoměru podle ČSN 25 7617.
- 3) U syntetického lihu denaturovaného je kromě toho specifikován celkový obsah vyšších alkoholů a ostatním těkavých složek nejméně 5 g/l absolutního alkoholu.
- 4) Obsah diethyletheru se stanovuje plynovou chromatografií.
- 5) Obsah volných kyselin se stanovuje titrací vzorku lihu, zbaveného rozpuštěného oxidu uhličitého, odměrným roztokem hydroxidu sodného o koncentraci 0,1 mol/l na fenolftalein. Připouští se stanovení plynovou chromatografií.
- 6) Odparek se stanovuje jen u nedenaturovaného lihu. U kvasného lihu se stanovuje ze vzorku o objemu 250 cm³ a u syntetického lihu ze vzorku o objemu 100 cm³. Po odpaření vzorku na vodní lázni a jeho vysušení při 105 °C se zbytek váží na analytických vahách do konstantní hmotnosti.
- 7) Stanovení obsahu benzoátu denatonia (benzyl-diethyl-N-2,6-xylyl-carbamoyl-methylamonium benzoát) se stanovuje kombinací plynové chromatografie s hmotnostní spektrometrií nebo kombinací vysokoúčinné kapalinové chromatografie s hmotnostní spektrometrií.
- 8) Hodnotu zaručuje výrobce nebo dodavatel.

6. KVALIFIKACE

Výrobky, klasifikované jako lih denaturovaný, určené pro provoz vojenské techniky, nepodléhají povinným kvalifikačním zkouškám v souladu s ustanovením STANAG 1135 a STANAG 3149.

7. OZNAČENÍ DODÁVANÉHO VÝROBKU

Na obalech výrobku dodávaného podle této VJS PHM nebo na přepravních nádržích výrobku musí být uvedena minimálně následující data: NATO Code S-738, obchodní název, datum výroby nebo expedice, číslo výrobní šarže, bezpečnostní označení, údaj o hmotnosti nebo objemu výrobku a dále případně také datum kontroly jakosti nebo opakované kontroly jakosti, pokud není uvedeno na jakostním dokladu výrobce nebo dodavatele.

8. KONTROLA A ZKOUŠENÍ JAKOSTI

Kontrola jakosti a zkoušení jakosti výrobku musí být provedeno v souladu s požadavky této VJS PHM a STANAG 3149.

Vzorek pro zkoušení jakosti musí být odebrán v souladu s ČSN EN ISO 3170 nebo ASTM D 4057.

8.1. Zkušební metody

Předepsané zkušební normy jsou uvedeny v tabulce I této VJS PHM. Při zkoušení lihu denaturovaného se připouští aplikace ekvivalentních standardizovaných metod. Při kontrolním a rozhodčím ověřování jakosti lihu denaturovaného musí být použity metody podle příslušných norem uvedených v tabulce I této VJS PHM a stanovené výsledky musí spadat do povolené tolerance shodnosti.

Sporné případy se řeší postupem podle ČSN EN ISO 4259. Interpretace výsledků se provádí na základě shodnosti zkušební metody.

8.2. Kontrolní ověřování jakosti

Kontrola jakosti lihu denaturovaného před jeho dodávkou do rezortu MO a v rámci přijímacího řízení se řídí podle ustanovení čl. 8.1. a 8.3. této VJS PHM. Kontrola jakosti daného výrobku během procesu jeho skladování a distribuce v rámci rezortu MO se řídí příslušnými ustanoveními STANAG 3149 v platném znění a normativním výnosem č. 7/2012 Ministerstva obrany „Kontrolní systém a kontrola jakosti pohonných hmot a maziv v rezortu Ministerstva obrany“ ze dne 20. února 2012.

8.3. Kontrola jakosti při přejímce do rezortu MO

Před dodávkou výrobku zavedeného podle této VJS PHM musí být u výrobce nebo ze strany dodavatele zajištěno provedení specifikačního rozboru jakosti výrobku nebo verifikace identity výrobní formulace pomocí infračervené spektrometrie nebo jinou vhodnou metodou, pokud nebylo v rámci dohody mezi MO a výrobcem nebo dodavatelem provedeno specifikační ověření jakosti u předem dodaného vzorku z výrobní šarže v Centrální laboratoři PHM rezortu MO.

Před přejímkou každé ucelené dodávky výrobku zavedeného do užívání u organizačních celků MO provede přijímací orgán odpovědný za oblast zásobování materiálem MU 3.0 u organizačního celku rezortu MO ověření jakostního dokladu (nebo dokladu o verifikaci identity výrobní formulace) vydaného výrobcem nebo dodavatelem na danou šarži. Po odběru vzorku z dané dodávky (šarže) se v Centrální laboratoři PHM rezortu MO provede kontrola jeho jakosti minimálně v následujícím rozsahu zkoušky typu B-2:

Vzhled, vůně, barva, chuť
Obsah volných kyselin
Obsah ethanolu

Hustota při 20 °C
Odparek

V případě nezavedeného výrobku musí být doloženo výrobcem nebo dodavatelem provedení úplného rozboru jakosti podle tabulky I této VJS PHM.